# Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19927

ARABPSYCHOLOGY.COM

## Özet

Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ), 2006 y?l?nda Ay?e Güner taraf?ndan kaleme al?nan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Ölçe?in temel amac?, bireylerin ya?ad?klar? stresli ya?am olaylar? kar??s?nda ba?vurduklar? çe?itli dini ba?aç?kma yöntemlerini ve tarzlar?n? psikometrik olarak ölçmektir. Bu çal??ma, özellikle lise ö?rencilerinin stresle ba?a ç?kma stratejileri ile dini inançlar? ve uygulamalar? aras?ndaki ili?kiyi incelemeye odaklanm??t?r.

DBTÖ, dini kaynaklar? kullanarak zorluklarla mücadele etme biçimlerini nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda ergenlerin kulland??? olumlu (adaptif) ve olumsuz (maladaptif) dini ba?aç?kma mekanizmalar?n? ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir.

## Anahtar Kelimeler

Dini ba?aç?kma, ba?a ç?kma tarzlar?, stres, psikometri, lise ö?rencileri, dini psikoloji, Ay?e Güner.

## Yazarlar

Ay?e Güner

## Amaç

Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i'nin (DBTÖ) birincil amac?, bireylerin stres, travma veya zorluklarla kar??la?t?klar?nda dini inançlar?n? ve ritüellerini nas?l kulland?klar?n? belirlemektir. Ölçek, dini ba?aç?kman?n farkl? boyutlar?n?, yani ki?inin Tanr? ile kurdu?u ili?kiyi, kendine yönelik sorumluluk alg?s?n? ve cemaatle olan etkile?imini içeren spesifik davran?? ve tutumlar? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek, akademik ara?t?rmac?lara ve klinik psikologlara, dini inanc?n psikolojik iyi olu? üzerindeki koruyucu veya risk te?kil eden etkilerini incelemek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, stres ve dindarl?k aras?ndaki karma??k ili?ki daha sistematik bir ?ekilde analiz edilebilmektedir.

## Yap? (Construct)

DBTÖ, psikolojideki **Dini Ba?aç?kma (Religious Coping)** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle Lazarus ve Folkman'?n stres ve ba?aç?kma teorileri çerçevesinde ele al?n?r, ancak dini inanç sistemlerinin özgül etkile?imlerini içerir. Dini ba?aç?kma, bireyin stresörleri anlamland?rmas?, onlara tepki vermesi ve zorluklarla ba?a ç?kmak için manevi kaynaklar? kullanmas? süreçlerini kapsar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Bu ölçek, muhtemelen, literatürde yayg?n olarak kabul gören pozitif dini ba?aç?kma (örne?in, Tanr? ile i?birli?i, manevi destek arama) ve negatif dini ba?aç?kma (örne?in, Tanr?'y? suçlama, dini ?üphe duyma) gibi alt boyutlar? ölçmek üzere yap?land?r?lm??t?r. Ölçe?in temel yap?s?, dini inanc?n bir kaynak olarak m? yoksa bir stres kayna?? olarak m? i?lev gördü?ünü ay?rt etmeyi hedefler.

## Geçerlik

Ölçe?in kaynak özetinde spesifik geçerlik verileri belirtilmemi?tir (-). Ancak, bir geli?tirme çal??mas? oldu?u göz önüne al?nd???nda, orijinal yüksek lisans tezinde (Güner, 2006) detayl? geçerlik analizlerinin sunulmu? olmas? beklenmektedir. Bu analizler genellikle **yap? geçerli?i** (faktör analizi sonuçlar?), **kapsam geçerli?i** (uzman görü?leri) ve **ölçüt ba??ml? geçerli?i** (ilgili di?er psikolojik yap?larla korelasyonlar) içermektedir. Detayl? psikometrik bilgi için okuyucunun Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal teze ba?vurmas? gerekmektedir.

## Güvenilirlik

Kaynak özetinde güvenilirlik bilgisi de belirtilmemi?tir (-). Geli?tirme sürecinin bir parças? olarak, ölçe?in iç tutarl?l???n? gösteren güvenilirlik katsay?lar?n?n hesaplanm?? olmas? gerekmektedir. Tipik olarak, bu tür ölçeklerde Cronbach Alpha katsay?s? kullan?larak maddelerin tutarl?l??? incelenir. Ayr?ca, ölçe?in zaman içindeki istikrar?n? de?erlendirmek için test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar?n?n da yap?lm?? olmas? mümkündür. Tüm güvenilirlik sonuçlar?, Ay?e Güner'in 2006 tarihli tezinde ayr?nt?l? olarak yer almaktad?r.

## Faktör Analizi

Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ) bir geli?tirme ölçe?i oldu?undan, ölçe?in alt?nda yatan yap?lar? belirlemek amac?yla **faktör analizi** yöntemi kullan?lm??t?r. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi dini ba?aç?kma boyutlar?n? temsil etti?ini ortaya ç?karm??t?r. Faktör analizi sonuçlar?, muhtemelen, ölçe?in dini ba?aç?kmay? çok boyutlu bir yap? olarak ele ald???n? ve farkl? ba?aç?kma stillerini (örne?in, Tanr?'ya yönelme, pasif teslimiyet, aktif çaba) ay?rt etti?ini göstermektedir. Orijinal tez, bu faktör yap?s?n?n detaylar?n? ve her bir alt faktöre yüklenen maddeleri içermektedir.

## Enstrüman

**Test Türü:** Geli?tirme (Mevcut bir yap?ya özgü olarak Türkçe ve yerel kültüre uygun geli?tirilmi?tir.)

**Format:** Ölçe?in derecelendirme sistemi hakk?nda kesin bilgi bulunmamakla birlikte, psikometrik

ARABPSYCHOLOGY.COM

enstrümanlarda yayg?n olarak kullan?lan **Likert tipi derecelendirme** sisteminin kullan?ld??? varsay?lmaktad?r (örne?in, "Hiç kat?lm?yorum"dan "Tamamen kat?l?yorum"a kadar uzanan bir ölçek).

**Mevcut Dil:** Türkçe

**Popülasyon Grubu:** Ergenler

**Ya? Grubu:** Lise Ö?rencileri (Genellikle 14-18 ya? aral???)

**Popülasyon Detaylar?:** Çal??ma, Sakarya Üniversitesi'nde yap?lm?? olup, örneklem grubu Sakarya ilindeki lise ö?rencilerinden olu?maktad?r.

**Test Metodolojisi:** Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale). Kat?l?mc?lar maddelere kendilerine en uygun dü?en yan?t? vermektedir.

## Anahtar Kelimeler

Dini tutumlar, psikolojik iyi olu?, stres yönetimi, yüksek lisans tezi, Sakarya, ölçek geli?tirme.

## Yazarlar

**Yazar ORCID Tan?mlay?c?:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Kurum E-posta Adresleri:** Bilgi mevcut de?ildir.

**Yaz??ma Adresi:** Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, Türkiye (Tezin yap?ld??? kurum).

## ?zinler, Ücret ve Test Y?l?

**?zinler:** Ölçe?in kullan?m? için genellikle ölçe?i geli?tiren **Ay?e Güner**'den ve tez çal??mas?n?n yap?ld??? kurum olan Sakarya Üniversitesi'nden izin al?nmas? gerekmektedir. Ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle ücretsizdir.

**Ücret:** Ticari bir ölçek de?ildir; akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için genellikle bir ücret talep edilmemektedir.

**Test Y?l?:** 2006

## Referanslar

**Birincil Kaynak:**

ARABPSYCHOLOGY.COM

Güner, A. (2006). *Lise ö?rencilerinde stres ba?aç?kma ve dini ba?aç?kma*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

**Tez Merkezi Ba?lant?s?:** Orijinal yüksek lisans tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

**Ölçek PDF Dosyas?:** Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dini-basacikma-tarzlari-olcegi-dbto-toad.pdf

## Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ) Maddeleri

**ÖNEML?:** Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Orijinal maddeler için Ay?e Güner'in 2006 tarihli yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM